

Podpora boju proti dopingu prek projekta »Preoblikovanje življenjskih izkušenj športnikov po dopingu v izobraževalne vire in priporočila za politiko« (TALE)

WP4 – D4.2 Priporočila glede izobraževanja športnikov, proti katerim so bili sprejeti disciplinski ukrepi

Sofinancira
Evropska unija

Financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so zgolj stališča in mnenja avtorja(-ev) in ni nujno, da odražajo stališča in mnenja Evropske unije ali Evropske izvajalske agencije za izobraževanje in kulturo (EACEA). Zanje ne moreta biti odgovorna niti Evropska unija niti EACEA.

Priporočila glede izobraževanja za športnike, proti katerim so bile uvedene sankcije

1. Namen in obseg

Ta dokument predstavlja predlagana priporočila, ki naj športnim organizacijam služijo kot vodilo pri razvoju in izvajanju izobraževalnih ukrepov za sankcionirane športnike skozi celoten proces. Odgovarja na ugotovljeno vrzel med obstoječimi pristopi k protidopinškemu izobraževanju in dejanskimi izkušnjami športnikov, ki so kršili protidopinška pravila. Sedanje izobraževanje se pogosto dojema kot usmerjeno v upoštevanje predpisov, medtem ko so športniki poudarili potrebo po pristopih, ki so med sankcijo in po njej bolj relevantni, dostopni in podporni.

To ustreza ključnemu, a še premalo razvitemu področju protidopinškega dela. Učinkovito izobraževanje sankcioniranih športnikov in podpornega osebja je bistveno za:

- podporo športnikom pri razumevanju postopkov, pravic in odgovornosti
- omogočanje razumevanja, smiselnega učenja in spremembe vedenja (kjer je to primerno)
- pripravo športnikov na ponovno vključitev v šport (kjer je to primerno) in družbo
- krepitev zaupanja v protidopinške sisteme

2. Ozadje in utemeljitev

Izobraževanje je eden od glavnih mehanizmov, prek katerih se od športnikov pričakuje, da razumejo pravila, se znajdejo v postopkih in se ustrezno odzovejo na protidopinške zahteve. Vendar pa sankcionirani športniki pogosto naletijo na protidopinško izobraževanje le v razdrobljeni in/ali na skladnost usmerjeni obliki, v nekaterih primerih pa šele naknadno. Podatki iz projekta

TALE kažejo, da so mnogi športniki doživeli protidopinški sistem kot težko razumljivega, pravno zapletenega in nezadostno pojasnjenega, zlasti ob obvestilu in v zgodnjih fazah sankcije. V tem kontekstu izobraževanja ni mogoče obravnavati kot obrobnega ali enkratnega ukrepa, temveč ga je treba razumeti kot ključni pogoj za pravičnost, smiselno sodelovanje in informirano odločanje znotraj protidopinških sistemov.

Potreben je tudi močnejši izobraževalni odziv, saj **izobraževalne potrebe športnikov segajo onkraj zavedanja o pravilih**. Iz intervjujev s sankcioniranimi športniki je razvidno, da športniki pogosto potrebujejo podporo, da bi razumeli, kaj se je zgodilo, spoznali svoje pravice in odgovornosti, razmislili o svojih odločitvah in okoliščinah ter se, kjer je to primerno, pripravili na rehabilitacijo in ponovno vključitev. To je še posebej pomembno, saj kršitve protidopinških pravil ne nastanejo na enak način: nekatere vključujejo namerno ravnanje, druge pa lahko vključujejo malomarnost, nesporazum ali preprečljive vrzeli v znanju. **Izobraževanje bi zato moralo biti sorazmerno, ustrezno in prilagojeno okoliščinam, s katerimi se športniki dejansko soočajo, namesto da bi se omejevalo na splošna sporočila o spoštovanju pravil.**

Z vidika protidopinškega sistema izobraževanje igra pomembno vlogo tudi pri krepitvi zaupanja, doslednosti in legitimnosti. Kadar je komunikacija nejasna, odgovornosti slabo usklajene ali pa so izobraževalna gradiva nedostopna ali ločena od dejanskih življenjskih izkušenj, lahko športniki sistem dojemajo kot nepregleden, kaznovalen in neodziven. Nasprotno pa lahko izobraževanje, usmerjeno v športnike in izvajano neprekinjeno, zmanjša zmedo, izboljša razumevanje postopkov, podpira pravičnejše sodelovanje s sistemom ter prispeva tako k preprečevanju kot k rehabilitaciji. Zato je potreben bolj strukturiran pristop k izobraževanju sankcioniranih športnikov, ne le za izboljšanje individualnega razumevanja, temveč tudi za širše krepitev verodostojnosti in učinkovitosti protidopinškega upravljanja.

KLJUČNO SPOROČILO

Izobraževanje ni le orodje za spoštovanje predpisov. Je neprekinjen proces, ki omogoča razumevanje, spodbuja odgovornost ter prispeva k dolgoročni spremembi vedenja in zaupanju v šport.

3. Viri dokazov

Priporočila temeljijo na kvalitativnih dokazih iz projekta TALE – *What About Us?*, ki sta ga financirala Erasmus+ in WADA, dopolnjenih s participativnim procesom razumevanja z uporabo metode World Café. Dokazi izhajajo iz:

- kvalitativnih intervjujev s sankcioniranimi športniki, ki zajemajo njihove življenjske izkušnje in izražene potrebe po podpori
- stališč zainteresiranih strani iz World Caféja, ki odražajo pričakovanja čistih športnikov, športnih organizacij in strokovnjakov

World Café je združil različne zainteresirane strani, med drugim:

- športnike, proti katerim so bile izrečene sankcije, in tiste, proti katerim sankcije niso bile izrečene
- predstavnike nacionalnih in mednarodnih športnih organizacij
- pravne strokovnjake

- predstavnike institucij za človekove pravice

Vse te perspektive skupaj poudarjajo, da izobraževanja za športnike, proti katerim so bile izrečene sankcije, ne smemo razumeti kot osamljen ali popravljalni ukrep, temveč kot ključni sestavni del pravičnega, podpornega in učinkovitega protidopinškega sistema.

4. Na pismenosti temelječ pristop k protidopinškemu izobraževanju

Izobraževanje sankcioniranih športnikov je treba razumeti kot neprekinjen in podporen proces, ne pa kot enkraten poseg. To je še posebej pomembno, saj intervjuji s sankcioniranimi športniki poudarjajo, da se je veliko športnikov počutilo nepripravljenih na protidopinški postopek, saj jim je manjkalo tako razumevanje pravil kot tudi jasnosti o tem, kako lahko pride do kršitev.

Mnenje športnika

»Pomagalo bi ... ustrezno izobraževanje [...] boljše poznavanje protidopinških predpisov, prehranskih dopolnil, prehrane ... bi pomenilo veliko razliko.«

Konceptualni pristop, sprejet v tem dokumentu, lahko razumemo kot pristop k protidopinškemu izobraževanju, ki temelji na pismenosti. V tem kontekstu **izobraževanje ni omejeno na posredovanje pravil ali sporočil o skladnosti, temveč se nanaša na razvoj sposobnosti športnikov, da v realnih življenjskih situacijah dostopajo do informacij, povezanih z bojem proti doping, jih razumejo, razlagajo, ocenjujejo in uporabljajo.** To vključuje razumevanje pravic, odgovornosti, postopkov, tveganj in razpoložljivih virov podpore, pa tudi zmožnost uporabe tega znanja na načine, ki podpirajo informirano odločanje in smiselno sodelovanje z antidopinskim sistemom.

Pristop, ki temelji na pismenosti, je še posebej pomemben za športnike, ki so bili sankcionirani, saj dokazi kažejo, da mnogi doživljajo protidopinške postopke kot zapletene, nejasne in težko razumljive. Izobraževanje mora zato ponuditi več kot le sporočanje prepovedi: **mora podpirati razumevanje postopkov, praktično razlago ter, kjer je to ustrezno, razmislek, spremembo vedenja in pripravo na ponovno vključitev.** V tem smislu protidopinška pismenost vključuje funkcionalno razumevanje pravil in postopkov, interaktivno sposobnost iskanja podpore in sodelovanja z ustreznimi akterji ter kritično sposobnost ocenjevanja informacij, razmišljanja o izkušnjah in sprejemanja premišljenih odločitev.

Oblikovanje izobraževanja v smislu pismenosti prav tako krepi idejo, da je izobraževanje neprekinjena in sistematična odgovornost. Sposobnost športnikov, da delujejo ozaveščeno in samostojno, ni odvisna le od individualnega prizadevanja, temveč tudi od tega, ali sistem zagotavlja jasno komunikacijo, dostopne vire, dosledno terminologijo in smiselne priložnosti za učenje skozi celotno športno pot. Izobraževanje o boju proti doping je zato najučinkovitejše, kadar krepi ne le znanje, temveč tudi sposobnost športnika, da razume sistem, se v njem znajde in nanj odziva na pošten, ozaveščen in konstruktiven način.

Ta pristop temelji na treh ključnih načelih.

1) Osredotočenost na športnika in temelji na izkušnjah

Izobraževanje mora odražati dejanske razmere, s katerimi se soočajo (kaznovani) športniki, vključno z izzivi, kot so stigmatizacija, pravna zapletenost in negotovost. Iz intervjujev je razvidno, da so imeli mnogi športniki težave z razumevanjem:

- kako je prišlo do kršitev
- kako deluje sistem
- kakšne so bile njihove odgovornosti

Razprave v okviru »World Café« so zato poudarile prehod od izobraževanja, usmerjenega v upoštevanje predpisov, k pristopom, ki temeljijo na resničnih izkušnjah in zgodbah športnikov.

2) Izobraževanje kot podpora, ne kot podaljšana sankcija

Športniki so pogosto opisovali občutek, da so v tem procesu obsojeni, razčlovečeni in brez podpore. Izobraževanje zato ne sme biti dojemano kot podaljšek kazni, temveč kot mehanizem, ki zmanjšuje zmedo, podpira ozaveščeno odločanje, omogoča pošteno sodelovanje s sistemom ter prispeva k poštenim in preglednim postopkom.

3) Izobraževanje kot stalna odgovornost sistema

Ugotovitve kažejo, da vrzeli v izobraževanju pogosto izhajajo iz nedoslednega izvajanja, omejenega dostopa in prevelikega zanašanja na neuradne vire. Izobraževanje zato ne bi smelo biti omejeno na določene trenutke ali posamezne akterje. Nasprotno, moralo bi biti vgrajeno v celoten sistem, usklajeno med organizacijami in dostopno na vseh stopnjah športnikove poti.

OKVIR Z UGOTOVITVAMI

Izobraževanje postane učinkovito, ko obravnava tisto, kar športniki dejansko doživljajo – ne le tisto, kar od njih pričakujejo protidopinški sistemi.

5. Kratkoročna priporočila (takojšnji in izvedljivi ukrepi)

Kratkoročni ukrepi se osredotočajo na jasnost, dostopnost in takojšnjo podporo, pri čemer je njihovo izvajanje realistično v okviru obstoječih struktur. Neposredno odgovarjajo na vrzeli, ugotovljene v intervjujih s športniki. Partnerji tega projekta so nekatere od teh ukrepov predlagali že v fazi posvetovanja o Mednarodnem standardu za izobraževanje WADA 2027 in so zadovoljni, da bodo nekateri od spodaj navedenih predlaganih ukrepov izvedeni v okviru prihajajočega Mednarodnega standarda za izobraževanje.

Pojasnitev vlog in odgovornosti

Razprave v okviru »World Café« so razkrile trajno negotovost glede tega, kdo je odgovoren za izvajanje izobraževanja. Kot prvi korak bi morale organizacije določiti jasne operativne odgovornosti in zagotoviti usklajevanje med relevantnimi akterji, vključno z nacionalnimi protidopinškimi organizacijami (NADO), mednarodnimi športnimi zvezami (IF) in nacionalnimi zvezami.

PREDLAGANI UKREPI

- ✓ Določiti odgovorne akterje za izobraževanje na operativni ravni, kot je opredeljeno v Mednarodnem standardu WADA za izobraževanje 2027
- ✓ Zagotoviti usklajevanje med nacionalnimi protidopinškimi organizacijami (NADO), mednarodnimi zvezami (IF) in nacionalnimi zainteresiranimi stranmi, kot je opredeljeno v Mednarodnem standardu WADA za izobraževanje 2027

Zagotavljanje zgodnjega in dostopnega izobraževanja

Izobraževanje bi moralo predstavljati prvi pomemben stik s protidopinškimi sistemi po izreku sankcije. To zahteva opredelitev ključnih ciljnih skupin in zagotovitev, da športniki in njihovo podporno osebje prejemajo pravočasne in dostopne informacije.

PREDLAGANI UKREPI

- ✓ Na splošno zagotoviti zgodnje izobraževanje o boju proti dopingu na vstopnih točkah, kot je opredeljeno v Mednarodnem standardu WADA za izobraževanje 2021
- ✓ Razširiti izobraževanje na podporno osebje športnikov, kot je opredeljeno v Mednarodnem standardu WADA za izobraževanje 2027
- ✓ Zagotoviti zgodnje izobraževanje o boju proti dopingu po izreku sankcije

Krepitev razumevanja pravic in postopkov s strani športnikov

Iz intervjujev dosledno izhaja, da so se športniki počutili preobremenjeni s pravno zapletenostjo, negotovi glede svojih pravic in možnosti ter brez podpore pri spopadanju s postopkom. Športniki se pogosto trudijo razumeti svoje pravice in odgovornosti v okviru protidopinških postopkov.

GLAS ŠPORTNIKA

»Najel sem si odvetnika ... to je bil zame prvi trenutek miru.«

To poudarja pomen jasne, dostopne komunikacije in izobraževanja, zlasti v zvezi s pravnimi postopki in pričakovanji ter na začetku sankcije.

PREDLAGANI UKREPI

- ✓ Izobraževanje športnikov o njihovih pravicah v zgodnji fazi (tj. takoj po obvestilu)
- ✓ Zagotavljanje jasnih, dostopnih pojasnil o postopkih v zgodnji fazi (tj. takoj po obvestilu)

Vključevanje mnenj športnikov v izobraževanje

Tako intervjuji kot razprave v okviru World Café poudarjajo pomen odmika od vsiljenega izobraževanja. Športniki so izrazili močno željo, da bi bili slišani, da bi prispevali in da bi na podlagi svojih izkušenj izboljšali sistem. Izobraževanje bi zato moralo aktivno vključevati perspektive športnikov in njihove življenjske izkušnje, vključno z, kjer je to primerno, resničnimi primeri, razmišljanji in zgodbami o učenju. Razvijati bi ga bilo treba skupaj s športniki in kjer koli je mogoče, odražati njihove perspektive in izkušnje.

PREDLAGANI UKREPI

- ✓ Vključitev perspektiv športnikov v zasnovo izobraževanja
- ✓ Uporaba izkušenj športnikov kot učnih orodij

Uvedba oblik učenja med vrstniki

Izmenjava med vrstniki je bila prepoznana kot dragocen pristop k učenju. Strukturirane oblike učenja med vrstniki lahko zagotovijo varen prostor za dialog, razmislek in skupno razumevanje.

PREDLAGANI UKREPI

- ✓ Vzpostaviti oblike učenja med vrstniki

✓ Spodbujati dialog med športniki

Usposabljanje ključnih akterjev na področju komunikacije

Izobraževanje je bilo opredeljeno kot nujno tudi za arbitre, pravne službe in uradnike za nadzor dopinga (DCO). Organizacije lahko zagotovijo usposabljanje na področjih:

- komunikacije
- interakcije s športniki
- pojasnjevanje postopkov

PREDLAGANI UKREPI

- ✓ Usposobiti ključne akterje na področju komunikacije in interakcije s športniki
- ✓ Razviti preprosta navodila (npr. »Kako obvestiti športnika ali drugo osebo o domnevni kršitvi protidopinških pravil«)

PRAKTIČNI ZAKLJUČEK

Majhne izboljšave – kot so jasnejša komunikacija, opredeljene odgovornosti in zgodnje vključevanje – lahko takoj vplivajo na razumevanje in zaupanje športnikov.

6. Srednjeročna priporočila (razvoj sistema)

Srednjeročni ukrepi se osredotočajo na krepitev struktur, kakovosti in doslednosti znotraj izobraževalnih sistemov.

Prehod k ocenjevanju izobraževanja, usmerjenemu v športnike

Udeleženci so poudarili potrebo po prehodu od spremljanja, ki temelji na skladnosti, k pristopom ocenjevanja, ki odražajo perspektive športnikov. Izobraževanje bi bilo treba ocenjevati na podlagi relevantnosti, dostopnosti in praktičnega učinka.

PREDLAGANI UKREPI

- ✓ Uvedba pristopov ocenjevanja, usmerjenih v športnike
- ✓ Vključitev povratnih informacij športnikov v ocenjevanje izobraževanja

Vzpostavitev strukturirane vključenosti zainteresiranih strani

Izobraževalni sistemi morajo vključevati strukturirano vključenost predstavnikov športnikov, vključno s perspektivami različnih zvez. To poveča ustreznost in okrepi zaupanje v izobraževalne procese.

PREDLAGANI UKREPI

- ✓ Vključitev predstavnikov športnikov v upravljanje izobraževanja
- ✓ Ustanovitev medzveznih ocenjevalnih skupin

Zagotavljanje doslednosti in dostopnosti izobraževalnega gradiva

Kot izziv so bila opredeljena nedosledna sporočila. Izboljšanje uporabe skupne terminologije in dostopnih gradiv (kot navaja WADA ISE) lahko pomaga zagotoviti, da je izobraževanje skladno in razumljivo v vseh kontekstih.

PREDLAGANI UKREPI

- ✓ Zagotoviti semantično doslednost v vseh gradivih
- ✓ Izboljšati dostopnost izobraževalnih virov

Krepitev preventivnega izobraževanja

Iz intervjujev je razvidno, da je znatno število športnikov – zlasti v primerih nenamernega kršenja – menilo, da bi se kršitve lahko preprečile z boljšim in ustrežnejšim izobraževanjem. Športniki so posebej poudarili pomanjkanje znanja o prehranskih dopolnilih, omejeno razumevanje protidopinskih programov ter preveliko zanašanje na trenerje ali druge zunanje nasvete.

GLAS ŠPORTNIKOV

»Boljše znanje... bi pomenilo veliko razliko.«

Preventivno izobraževanje bi zato moralo biti praktično in prilagojeno kontekstu, osredotočeno na dejanske situacije sprejemanja odločitev ter zasnovano tako, da podpira neodvisne in ozaveščene odločitve.

PREDLAGANI UKREPI

- ✓ Okrepiti vsebino preventivnega izobraževanja
- ✓ Obravnavati dejanske situacije sprejemanja odločitev

Podpora izobraževanju za vse akterje v sistemu

Ključno sporočilo razprav je bilo, da se izobraževanje ne sme omejiti le na športnike. V povezavi z boljšim usposabljanjem na področju komunikacije, kot je opisano zgoraj, je treba vključiti širši krog akterjev, vključno z dopinškimi kontrolorji (DCO), podporno osebje in organizacijsko osebje, da se zagotovi dosleden sistemski pristop.

PREDLAGANI UKREPI

- ✓ Izvajati izobraževanje na vseh ravneh zainteresiranih strani
- ✓ Zagotoviti, da imajo vsi ključni akterji dostop do prilagojenega izobraževanja

OKVIR Z UGOTOVITVAMI

Izobraževanje je najučinkovitejše, ko je razširjeno po celotnem protidopinskem sistemu in ni omejeno zgolj na športnike.

7. Dolgoročna priporočila

Dolgoročni ukrepi se osredotočajo na vključitev izobraževanja kot osrednje in trajnostne sestavine športnih sistemov.

Vključevanje izobraževanja v poklicne in akademske poti

Udeleženci so predlagali vključitev protidopinškega izobraževanja v akademske programe in strukture poklicnega usposabljanja, s čimer bi zagotovili dolgoročno vključevanje, ki presega pobude, specifične za posamezne športe.

PREDLAGANE SMERI

- ✓ Razviti protidopinško izobraževanje na akademski ravni
- ✓ Vključiti v poti poklicnega usposabljanja

Razvoj programov usposabljanja izobraževalcev

Krepitev zmogljivosti zahteva strukturirane pristope k prenosu znanja. Programi usposabljanja izobraževalcev lahko pomagajo zagotoviti, da je izobraževanje prilagodljivo in trajnostno v različnih kontekstih.

PREDLAGANE SMERI

- ✓ Vzpostavitev struktur za usposabljanje izobraževalcev
- ✓ Krepitev zmogljivosti in sodelovanja na nacionalni in mednarodni ravni

Spodbujanje razvoja športnikov onkraj upoštevanja predpisov

Kot je navedeno v ISE 2027, izobraževanje ne sme biti usmerjeno le v preprečevanje kršitev, temveč mora podpirati tudi širši razvoj športnikov. Iz intervjujev je razvidno, da se je veliko športnikov spopadalo z izgubo identitete, pomanjkanjem alternativnih poklicnih možnosti ter težavami pri prehodu iz športa v življenje po njem.

Izobraževanje lahko zato igra ključno vlogo pri podpiranju:

- samoupravljanja in sprejemanja odločitev
- vrednot in integritete
- identitete zunaj športa
- dolgoročne odpornosti

PREDLAGANE SMERI

- ✓ Vključitev življenjskih veščin in samoupravljanja v izobraževanje
- ✓ Spodbujanje neodvisnosti in odpornosti športnikov

Razvoj skupnih sistemov znanja

Trajnostno izobraževanje zahteva dostopne in skupne vire. Vzpostavitev baz znanja za izobraževalna gradiva lahko podpira doslednost in dolgoročno uporabo.

PREDLAGANE SMERI

- ✓ Razvoj centraliziranih virov znanja
- ✓ Zagotoviti dolgoročno dostopnost in izmenjavo

Usklajevanje spodbud z učinkovitim izobraževanjem

Udeleženci so predlagali, da se preučijo mehanizmi za povezovanje virov ali financiranja s kakovostjo in učinkovitostjo izobraževalnih programov, kar bi spodbudilo dolgoročno zavezanost.

PREDLAGANE SMERI

DOLGOROČNA PERSPEKTIVA

Izobraževanje naj ne prispeva le k upoštevanju predpisov, temveč tudi k močnejšim in bolj odpornim športnikom, ki so sposobni sprejemati premišljene in neodvisne odločitve.

8. Sistemski tveganja

Brez izboljšanja izobraževalnih pristopov med tveganja spadajo:

- nadaljnje pomanjkanje praktičnega razumevanja pravic in odgovornosti med športniki
- preprečljive kršitve protidopinških pravil
- zmanjšano zaupanje v protidopinško delovanje
- neenaka kakovost izobraževanja
- izgubljene priložnosti za spremembo vedenja (kadar je to utemeljeno)

9. Ključna priporočila

Zgoraj navedeni dokazi, konceptualni pristop in postopna priporočila skupaj vodijo do jasnega zaključka: izobraževanje sankcioniranih športnikov je treba razumeti kot strukturirano, na športnika osredotočeno in sistemsko odgovornost. Naslednja priporočila te ugotovitve prevajajo v praktične prednostne naloge za politiko in izvajanje.

Ključno priporočilo 1: Razviti na športnika osredotočene izobraževalne pristope, ki odgovarjajo na izkušnje iz vsakdanjega življenja in potrebe po praktičnem razumevanju, namesto da se zanašajo le na sporočila, usmerjena v upoštevanje predpisov.

Ključno priporočilo 2: Izobraževanje je treba vključiti kot stalno in sistemsko odgovornost skozi celotno športno pot športnika, namesto da se ga obravnava kot osamljen ukrep, izveden v enem samem trenutku.

Ključno priporočilo 3: Vključite perspektive športnikov, vključno s tistimi, ki so bili sankcionirani, v oblikovanje, izvajanje in ocenjevanje izobraževalnih ukrepov, da se izboljšajo ustreznost, verodostojnost in zaupanje.

Ključno priporočilo 4: Oblikujte izobraževanje tako, da podpira tako preprečevanje kot rehabilitacijo, vključno z razumevanjem pravic, odgovornosti, sprejemanja odločitev, razmisleka in – kjer je to ustrezno – spremembe vedenja.

Ključno priporočilo 5: Določiti jasne odgovornosti in mehanizme usklajevanja med nacionalnimi protidopinškimi organizacijami (NADO), mednarodnimi zvezami (IF), nacionalnimi zvezami in drugimi relevantnimi akterji, da se zagotovi dosledno in dostopno izvajanje izobraževanja.

Ključno priporočilo 6: Dati prednost realističnim kratkoročnim ukrepom za izvajanje, vključno z jasnejšo komunikacijo, zgodnejšim vključevanjem in dostopnejšimi izobraževalnimi viri, kot temeljem za dolgoročnejši razvoj sistema.

10. Prispevek k nadaljnjemu razvoju

Ta priporočila zagotavljajo konceptualno in praktično podlago za nadaljnji razvoj strukturiranih izobraževalnih programov za sankcionirane športnike. Preoblikujejo trenutno bazo dokazov v začetni niz smernic, ki lahko podpirajo razmislek, dialog o politikah in zgodnje izvajanje, hkrati pa priznavajo, da bo potrebno nadaljnje izpopolnjevanje, saj se znanje, praksa in vključenost zainteresiranih strani razvijajo. V tem smislu priporočila niso mišljena kot končni model, temveč kot predlagana podlaga za bolj usklajene, ustrezne in učinkovite izobraževalne odzive v okviru protidopinških programov.

Kot predlagani okvir za nadaljnji razvoj je njihov namen opredeliti ključna področja, ki zahtevajo pozornost, če naj izobraževanje sankcioniranih športnikov preseže razdrobljene pristope ali pristope, usmerjene izključno v skladnost s predpisi. To vključuje potrebo po pojasnitvi odgovornosti, izboljšanju dostopnosti, okrepitvi zasnove, usmerjene v športnike, vključitvi izobraževanja v celoten sistem ter zagotovitvi, da izobraževalni ukrepi ustrezajo potrebam tako na področju preprečevanja kot rehabilitacije. S tem priporočila podpirajo organizacije pri prehodu k bolj usklajenemu modelu, v katerem se izobraževanje ne razume kot dodatek k sankcioniranju, temveč kot ključni element poštene in učinkovite protidopinške prakse.

Njihov namen je usmerjati praktično izvajanje na ravni nacionalnih protidopinških agencij (NADO) in zvez ter podpirati usklajevanje med zainteresiranimi stranmi in prispevati k razvoju podrobnejšega in operativnega izobraževalnega okvira v naslednjih fazah projekta. Glede na širok spekter vpletenih akterjev – vključno s športniki, podporno osebje, protidopinškimi organizacijami, pravnimi akterji in športnimi upravnimi organi – lahko jasnejši skupni okvir pomaga zmanjšati neskladnosti, izboljšati usklajevanje in ustvariti preglednejšo podlago za prihodnji razvoj.

Pomembno je, da bi nadaljnji razvoj moral okrepiti tudi zmogljivosti na sistemski ravni za spremljanje, ocenjevanje in učenje. Trenutno se izobraževanje sankcioniranih športnikov pogosto obravnava kot splošna potreba, vendar je redko dokumentirano na način, ki organizacijam omogoča oceno, kdo prejema izobraževanje, kakšna vrsta izobraževanja se zagotavlja, kdaj se izvaja in ali se ga dojema kot dostopnega, relevantnega in koristnega. Za učinkovitejši sistem bo potrebno boljše spremljanje izvajanja izobraževanja skozi celotno pot športnika, vključno z izobraževanjem, ki se izvaja ob obvestilu o sankciji, med trajanjem sankcije ter pri pripravi na morebitno ponovno vključitev. Takšne informacije bi podprle izboljšanje kakovosti, omogočile primerjavo med različnimi okolji ter pomagale ugotoviti, kje še vedno obstajajo vrzeli v izvajanju ali dostopu.

S tem povezana prednostna naloga je razvoj trdnejših dokazov o vplivu izobraževanja. Prihodnje delo bi zato moralo podpirati bolj sistematične pristope k ocenjevanju, ali izobraževanje prispeva k boljšemu razumevanju pravic in odgovornosti, lažji orientaciji v protidopinških postopkih, zmanjšanju zmede, omogoča bolj utemeljeno odločanje ter, kjer je to primerno, pomenljivo razmišljanje in spremembo vedenja. To je še posebej pomembno, če naj se izobraževanje obravnava kot bistvena sestavina preprečevanja, rehabilitacije in gradnje zaupanja, ne pa zgolj kot formalna zahteva. V tem smislu sta izboljšano spremljanje in ocenjevanje sistemski pogoji za boljši izobraževalni sistem, ki organizacijam omogočata, da ocenijo ne le, ali se izobraževanje izvaja, temveč tudi, ali deluje, kot je bilo predvideno.

Ta sklop priporočil je zato treba razumeti kot ponavljajoč se prispevek in ne kot končni cilj. Nadaljnje faze projekta lahko nadgrajujejo ta sklop s preizkušanjem praktične uporabnosti, opredeljevanjem prednostnih nalog pri izvajanju, pojasnjevanjem minimalnih standardov ter nadaljnjim natančnim opredeljevanjem, kateri izobraževalni elementi naj bi bili obvezni, priporočeni ali odvisni od konteksta. Prihodnji razvoj se lahko okrepi tudi z dodatnimi povratnimi informacijami športnikov, primerjalnim učenjem o politikah ter nenehnim vključevanjem izkušenj iz prakse v oblikovanje in ocenjevanje izobraževanja.

Na ta način priporočila prispevajo ne le k takojšnji razpravi in izpopolnjevanju, temveč tudi k dolgoročnemu razvoju podrobnejšega, operativnega in na dokazih temelječega izobraževalnega okvira za sankcionirane športnike. Končno je njihova vrednost v tem, da pomagajo protidopinškim in športnim sistemom priznati izobraževanje kot stalno odgovornost sistema – odgovornost, ki podpira razumevanje, pravičnost, preprečevanje, rehabilitacijo in zaupanje skozi celotno športno pot športnika. Kot smernica za prihodnje raziskave bi se obseg lahko razširil na širše osebno okolje športnikov, vključno z osebjem za podporo športnikom, starši in športnimi zdravniki, da bi v naslednjih fazah projekta oblikovali namenska priporočila glede politik za te skupine.